

Na temelju odredbi članka 536. stavka 7. Zakona o tržištu kapitala («Narodne novine» broj 65/2018 i 17/20), Hrvatska agencija za nadzor financijskih usluga na sjednici Upravnog vijeća 21. siječnja 2021. donosi

**PRAVILNIK
O ORGANIZACIJSKIM ZAHTJEVIMA ZA OPERATERA SUSTAVA PORAVNANJA, TE
MINIMALNIM STANDARDIMA KOJI SE PRIMJENJUJU NA SUSTAV UPRAVLJANJA
RIZICIMA I INFORMACIJSKI SUSTAV TOG OPERATERA**

I. OPĆE ODREDBE

Članak 1.

Ovim se Pravilnikom detaljnije propisuju uvjeti koje operater sustava poravnanja iz članka 536. stavka 1. točke 2. Zakona o tržištu kapitala (dalje: operater sustava poravnanja) mora ispunjavati vezano za organizacijske zahtjeve, minimalne standarde upravljanja rizicima, minimalne standarde informacijskog sustava, koji obuhvaćaju i mjere za osiguranje kontinuiteta poslovanja.

Definicije

Članak 2.

(1) Pojedini izrazi upotrijebljeni u ovom Pravilniku imaju sljedeće značenje:

1. *Zakon* je Zakon o tržištu kapitala.
2. *Hanfa* je Hrvatska agencija za nadzor financijskih usluga.
3. *Uredba (EU) br. 909/2014* je Uredba (EU) br. 909/2014 Europskog parlamenta i Vijeća od 23. srpnja 2014. o poboljšanju namire vrijednosnih papira u Europskoj uniji i o središnjim depozitorijima vrijednosnih papira te izmjeni direktiva 98/26/EZ i 2014/65/EU te Uredbe (EU) br. 236/2012 (Tekst značajan za EGP) (SL L 257, 28. 8. 2014.)
4. *Uredba (EU) br. 648/2012* je Uredba (EU) br. 648/2012 Europskog parlamenta i Vijeća od 4. srpnja 2012. o OTC izvedenicama, središnjoj drugoj ugovornoj strani i trgovinskom repozitoriju (Tekst značajan za EGP) (SL L 201, 27. 7. 2012.)
5. *Zakon o provedbi Uredbe (EU) br. 909/2014* je Zakon o provedbi Uredbe (EU) br. 909/2014 Europskog parlamenta i Vijeća od 23. srpnja 2014. o poboljšanju namire vrijednosnih papira u Europskoj uniji i o središnjim depozitorijima vrijednosnih papira te izmjeni direktiva 98/26/EZ i 2014/65/EU te Uredbe (EU) br. 236/2012
6. vrijednosni papiri su prenosivi vrijednosni papiri i ostali financijski instrumenti iz članka 3. točke 24. ovoga Zakona.

(2) Ostali pojmovi upotrijebljeni u ovome Pravilniku imaju isto značenje kao u Zakonu odnosno u Uredbi (EU) br. 909/2014.

Podnošenje zahtjeva za odobrenje vođenja ili upravljanja sustavom poravnanja

Članak 3.

(1) Zahtjev za odobrenje za vođenje ili upravljanje sustavom poravnanja iz članka 536. stavka 1. točke 2. Zakona podnose Hanfi osnivači odnosno članovi uprave društva na koje se zahtjev odnosi.

(2) U zahtjevu za izdavanje odobrenja iz stavka 1. ovoga članka mora biti naznačeno koje djelatnosti iz članka 536. stavka 1. točke 2. Zakona, društvo namjerava obavljati te za koje vrste vrijednosnih papira. Zahtjev za izdavanje odobrenja iz stavka 1. ovoga članka mora sadržavati dokumentaciju koja je potrebna za procjenu ispunjavanja uvjeta iz članka 536. stavka 3. do 6. Zakona, kao i uvjeta iz ovog Pravilnika.

(3) Društvo je dužno, prije uključivanja vrijednosnih papira koji nisu sadržani u već izdanom odobrenju za rad u sustav poravnanja iz članka 536. stavka 1. točke 2. Zakona, zatražiti od Hanfe proširenje odobrenja za rad.

(4) Hanfa može istodobno odlučivati o:

1. zahtjevu iz stavka 1. ovoga članka,
2. zahtjevu za obavljanje usluga središnjeg depozitorija vrijednosnih papira u skladu s člankom 559. stavkom 2. Zakona, ako zahtjev podnose osnivači odnosno članovi uprave središnjeg depozitorija vrijednosnih papira,
3. zahtjevu kandidata za članove uprave društva na koje se zahtjev iz stavka 1. ovoga članka odnosi,
4. operativnim pravilima rada društva na koje se zahtjev iz stavka 1. ovoga članka odnosi.

(5) Hanfa će izdati odobrenje zahtjeva iz stavka 1. ovoga članka, ako iz zahtjeva i priložene dokumentacije proizlazi da su ispunjeni uvjeti iz članka 536. stavka 3. do 6. Zakona kao i odredbe ovog Pravilnika.

(6) U odobrenju iz stavka 5. ovoga članka bit će navedene vrste vrijednosnih papira na koje se odnosi odobrenje za rad.

(7) Odobrenje za rad izdaje se na neodređeno vrijeme, ne može se prenijeti na drugu osobu i ne vrijedi za pravnog slijednika.

(8) Društvo kojem je izdano odobrenje za upravljanje sustavom poravnanja je dužno trajno ispunjavati uvjete pod kojima je odobrenje izdano.

(9) Društvo na koje se zahtjev iz stavka 1. ovoga članka odnosi mora dobiti odobrenje za rad prije upisa promjene djelatnosti društva u sudski registar.

Odgovarajuća primjena propisa

Članak 4.

(1) Na postupak izdavanja odobrenja iz članka 3. ovoga Pravilnika, proširenje i ukidanje tog odobrenja i nadzor nad operaterom sustava poravnanja, primjenjuju se na odgovarajući način odredbe Zakona o provedbi Uredbe (EU) br. 909/2014 i Zakona koje se odnose na središnji depozitorij.

(2) Kada poslove vođenja ili upravljanja sustavom poravnanja iz članka 536. stavka 1. točke 2. Zakona obavlja poslovni subjekt čije je osnovno poslovanje već uređeno propisima iz nadležnosti Hanfe na provođenje nadzora nad takvim subjektom nadzora se također primjenjuju odredbe zakona kojim je uređeno osnivanje i poslovanje takvih subjekata.

(3) Kada poslove vođenja ili upravljanja sustavom poravnanja iz članka 536. stavka 1. točke 2. Zakona obavlja poslovni subjekt čije je osnovno poslovanje već uređeno propisima iz nadležnosti Hanfe, Hanfa će kod procjene ispunjavanja uvjeta iz članaka 5. do 8., 13. te 20. do 23. ovoga Pravilnika, u obzir uzeti uvjete koje takav subjekt već ispunjava prema propisima koji uređuju njegovo osnivanje i poslovanje, te koje je Hanfa već ranije procjenjivala u postupku licenciranja takvog poslovnog subjekta.

I. Organizacijski zahtjevi

Organizacijski uvjeti

Članak 5.

(1) Operater sustava poravnanja je dužan, uzimajući u obzir vrstu, opseg i složenost poslovanja:

1. uspostaviti, provoditi, održavati te redovito ažurirati, procjenjivati i nadzirati učinkovite postupke odlučivanja i organizacijsku strukturu u kojima se jasno i na dokumentirani način utvrđuju linije izvještavanja i dodjeljuju funkcije i nadležnosti
2. uspostaviti, provoditi, održavati te redovito ažurirati, procjenjivati i nadzirati postupke koji osiguravaju da su relevantne osobe upoznate s postupcima koje moraju poštivati za pravilno izvršavanje svojih dužnosti i odgovornosti
3. uspostaviti, provoditi i održavati primjerene mehanizme unutarnje kontrole, čija je namjena osiguravanje usklađenosti s odlukama i postupcima na svim razinama operatera sustava poravnanja
4. zapošljavati osobe s vještinama, znanjem i stručnošću koji su potrebni za izvršavanje dodijeljenih zaduženja i zadataka
5. uspostaviti, provoditi i održavati učinkovit sustav internog izvještavanja i priopćavanja informacija na svim relevantnim razinama operatera sustava poravnanja
6. uspostaviti, provoditi i održavati odgovarajuće administrativne i računovodstvene postupke, te sustav izrade poslovnih knjiga i financijskih izvještaja, kao i procedure i postupke vođenja i čuvanja poslovne dokumentacije koje će osigurati istinit i vjeran prikaz financijskog položaja operatera sustava poravnanja sukladno svim važećim računovodstvenim propisima
7. sastavljati, ažurno voditi i čuvati na način koji osigurava trajnost zapisa, evidencije svoga poslovanja i unutarnje organizacije, evidencije svih internih akata, kao i njihovih izmjena
8. osigurati da obavljanje višestrukih funkcija povjerenih relevantnim osobama ne sprječava te osobe da izvršavaju bilo koju od tih funkcija na ispravan, pošten i profesionalan način
9. ustrojiti, dokumentirati, primjenjivati i redovito održavati učinkovite mjere i postupke za nadzor i zaštitu informacijskog sustava i sustava za elektroničku obradu podataka, uključujući i mjere upravljanja rizicima koji proizlaze iz korištenja informacijskog sustava
10. uspostaviti i primjenjivati mjere za utvrđivanje sukoba interesa između interesa operatera sustava poravnanja i/ili njegovih članova, uprave i nadzornog odbora i/ili njegovih dioničara i/ili članova i javnog interesa za urednim poslovanjem sustava poravnanja, kao i mjere za utvrđivanje postojanja sukoba interesa kod članova uprave operatera sustava poravnanja zbog kojeg ne mogu ispunjavati svoje obveze i dužnosti pažnjom dobrog stručnjaka kao i kod članova nadzornog odbora operatera sustava poravnanja koji ne smiju biti u sukobu interesa u odnosu na ostale članove nadzornog odbora, članove uprave, više rukovodstvo i unutarnju kontrolu
11. uspostaviti mjere i postupke za sprječavanje nepovoljnog odražavanja sukoba interesa iz točke 10. ovoga stavka, na funkcioniranje sustava poravnanja kojim upravlja, posebice ako sukob interesa sprječava operatera sustava poravnanja pri urednom izvršavanju obveza propisanih Zakonom i ovim pravilnikom, propisima donesenim na temelju Zakona, drugim relevantnim propisima ili operativnim pravilima rada operatera sustava poravnanja (pravila i upute i ostala operativna pravila poslovanja)
12. uspostaviti i primjenjivati mjere i postupke koje će osigurati ispravno, neprekidno i učinkovito funkcioniranje sustava poravnanja odnosno osiguranja kontinuiteta poslovanja te primjenjivati primjerene i djelotvorne sigurnosne mjere za eventualne poremećaje u sustavu poravnanja
13. usvojiti, uspostaviti i primjenjivati transparentna i jednoznačna operativna pravila rada u skladu s člankom 536. stavkom 6. Zakona i postupke koji omogućuju korektno i uredno funkcioniranje sustava poravnanja iz članka 535. stavka 1. Zakona i kojima se utvrđuju

objektivni kriteriji za njegovo djelotvorno funkcioniranje, uključujući i pristup sustavu poravnanja

14. uspostaviti i primjenjivati mjere koje olakšavaju nesmetano i pravodobno uspoređivanje podataka po sklopljenim pravnim poslovima s nematerijaliziranim vrijednosnim papirima, utvrđivanje rokova podmirenja tih pravnih poslova te izračun obveza za namiru, koji se provodi bez posredovanja središnje druge ugovorne strane.

(2) Operater sustava poravnanja je dužan primjerenim i proporcionalnim sustavima, sredstvima i postupcima osigurati neprekidan i redovit rad sustava poravnanja kojim upravlja.

(3) Kada operater sustava poravnanja izdvoji poslovne procese koji su bitni za njegovo poslovanje ili rad sustava poravnanja, on ostaje u potpunosti odgovoran za izvršenje svojih obveza vezanih uz upravljanje sustavom poravnanja, a izdvajanje poslovnih procesa ne smije imati za posljedicu:

1. ugrožavanje postupka poravnanja na način propisan Zakonom i propisima donesenim na temelju Zakona

2. promjenu uvjeta pod kojima je operateru sustava poravnanja izdano odobrenje za rad

3. promjenu uvjeta pod kojima operater sustava poravnanja upravlja sustavom poravnanja ili

4. nemogućnost nadzora Hanfe.

(4) Kada operater sustava poravnanja izdvoji poslovne procese koji su bitni za njegovo poslovanje u skladu sa stavkom 3. ovoga članka, dužno je:

1. te usluge uključiti u sustav unutarnje kontrole i

2. bez odgode izvijestiti Hanfu o namjeri i načinu izdvajanja poslovnih procesa.

(5) Operater sustava poravnanja je dužan ustrojiti funkciju unutarnje revizije, zaduženu za provjeru i nadzor učinkovitosti, pouzdanosti i sigurnosti sustava i postupaka operatera sustava poravnanja, uključujući sustav unutarnjih kontrola i sustav upravljanja rizicima.

(6) Unutarnja revizija dužna je minimalno jednom godišnje donijeti neovisno stručno mišljenje o učinkovitosti, pouzdanosti i sigurnosti sustava i postupaka iz stavka 5. ovoga članka.

(7) Uprava operatera sustava poravnanja dužna je mišljenje iz stavka 6. ovoga članka uzeti u obzir pri donošenju poslovnih odluka.

Članovi uprave i nadzornog odbora

Članak 6.

(1) Na članove uprave i nadzornog odbora operatera sustava poravnanja se u smislu članka 536. stavka 5. Zakona, primjenjuju na odgovarajući način odredbe članka 570. do 577. Zakona kao i pravilnici doneseni temeljem odredbi navedenih članaka.

(2) Odredba stavka 1. ovoga članka primjenjuje se i na članove upravnog odbora operatera sustava poravnanja na odgovarajući način.

(3) Operater sustava poravnanja je dužan bez odgode obavijestiti Hanfu o svim promjenama osoba iz stavaka 1 i 2, kao i o svim promjenama podataka iz zahtjeva za izdavanje odobrenja za rad.

Čuvanje i pohrana podataka

Članak 7.

Operater sustava poravnanja je obavezan zaštititi podatke kojima raspolaže od neovlaštenog korištenja, izmjene i gubitka te na sigurnom mjestu čuvati dokumentaciju, i to najmanje pet godina. Podaci zabilježeni na elektroničkim medijima čuvaju se trajno.

Tajnost podataka

Članak 8.

(1) Operater sustava poravnanja je dužan čuvati kao poslovnu tajnu sve podatke koje vode u svom sustavu, te podatke koje vode o članovima svog sustava, bez obzira na to kako je do tih podataka došao.

(2) Operater sustava poravnanja je dužan internim aktom propisati podatke koji se smatraju poslovnom tajnom, kao i način korištenja tih podataka, osim kada je drugačije određeno odredbama Zakona i drugim primjenjivim propisima koji reguliraju povjerljivost podataka.

(3) Operater sustava poravnanja je ovlašten podatke iz stavaka 1. i 2. razmjenjivati s Hrvatskom narodnom bankom za potrebe izrade službene statistike vrijednosnih papira. Hrvatska narodna banka dužna je primljene podatke čuvati kao tajnu u smislu odredbi propisa kojim se uređuju položaj, prava i dužnosti Hrvatske narodne banke.

(4) Operater sustava poravnanja obavezan je na zahtjev Hanfe bez naknade dostaviti sve zahtijevane podatke i dokumentaciju koja s takvim podacima i dokumentacijom postupaju sukladno propisima koji uređuju zaštitu tajnosti.

(5) Članovi uprave i zaposlenici operatera sustava poravnanja ne smiju biti članovi upravnih i nadzornih tijela društava koji su članovi u sustavu poravnanja kojim upravljaju.

Naknada za usluge operatera sustava poravnanja

Članak 9.

(1) Za usluge operatera sustava poravnanja plaća se naknada koju isti utvrđuje cjenikom.

(2) Operater sustava poravnanja je dužan donijeti cjenik iz stavka 1. ovoga članka, vodeći se jednakopravnošću položaja svih korisnika njegovih usluga i pod razumnim komercijalnim uvjetima.

(3) Cjenik operatera sustava poravnanja objavljuje se na internetskim stranicama operatera sustava poravnanja i o njegovu donošenju ili promjeni, operater sustava poravnanja pravodobno obavještava Hanfu i korisnike svojih usluga.

(4) Prijedlog cjenika operatera sustava poravnanja, kao i njihovih izmjena i dopuna, operater sustava poravnanja će dostaviti Hanfi najkasnije 30 dana prije njegova usvajanja te ga u istom roku učiniti dostupnim svim članovima, a pri njegovu donošenju operater sustava poravnanja će, razmotriti zaprimljene primjedbe i prijedloge članova, uz obrazloženje prihvaćenih i odbijenih primjedaba i prijedloga.

(5) Operater sustava poravnanja je obavezan na traženje Hanfe u razdoblju iz stavka 4. ovoga članka, dostaviti i dodatne podatke ako je to potrebno radi procjene opravdanosti predloženih odredbi cjenika ili izmjena i dopuna cjenika odnosno radi procjene je li prijedlog cjenika u skladu s uvjetima iz stavka 2. ovoga članka.

Članovi sustava poravnanja kojim upravlja operater sustava poravnanja

Članak 10.

(1) Članovi sustava poravnanja kojim upravlja operater sustava poravnanja mogu biti osobe koje su članovi burze, članovi MTP-a, članovi OTP-a i druge osobe ako ispunjavaju uvjete za članstvo.

(2) Operater sustava poravnanja je dužan donijeti transparentna pravila o članstvu koja se temelje na jednoznačnim i objektivnim kriterijima, a posebice pravila o primanju u članstvo, prestanku članstva, uvjete članstva, kao i prava i obveze članova.

(3) Operater sustava poravnanja je dužan Hanfu, bez odgode obavještavati o svakom novom članu i prestanku članstva te dostavljati obnovljen popis članova po svakoj takvoj promjeni.

(4) Operater sustava poravnanja, u vezi s poravnanjem transakcija na uređenom tržištu, MTP-u, OTP-u ili izvan uređenog tržišta, MTP-a i OTP-a, i drugih poslova s vrijednosnim papirima ili isplatom obveza iz vrijednosnih papira, u nijednom trenutku ne smije postati ugovorna strana u odnosu na transakcije članova sudionika u sustavu kojim upravlja, te ne smije na račun vlastitog kapitala kreditirati člana sustava poravnanja ili druge osobe ili obavljati druge poslove kod kojih bi preuzelo kreditni rizik suprotne strane, ako mu je takvo preuzimanje rizika zabranjeno propisima koji uređuju njegovo osnivanje i poslovanje.

(5) Operater sustava poravnanja je dužan propisati i primjenjivati mjere i postupke radi nadzora ispunjavaju li članovi uvjete za članstvo.

(6) Operater sustava poravnanja je dužan Hanfu, operatera sustava namire, burzu i/ili operatera MTP-a i/ili operatera OTP-a bez odgode obavijestiti o svakom neispunjenju obveze člana sudionika u svezi s poravnanjem transakcija na uređenom tržištu i/ili MTP-u i/ili OTP-u koje rezultira suspenzijom toga člana sudionika, i o svakom težem kršenju pravila operatera sustava poravnanja od strane člana sudionika.

Imovina članova sudionika sustava poravnanja i insolventnost

Članak 11.

(1) Vrijednosni papiri i novčana sredstva članova sudionika sustava poravnanja, te vrijednosni papiri i novčana sredstva klijenata članova sudionika sustava poravnanja ne ulaze u imovinu niti u stečajnu ili likvidacijsku masu operatera sustava poravnanja i ne mogu biti predmetom ovrhe protiv operatera sustava poravnanja.

(2) U pogledu postupka insolventnosti nad članom sudionikom sustava poravnanja i pravnim posljedicama insolventnosti, primjenjuju se odredbe zakona kojim se uređuje konačnost namire u platnim sustavima i sustavima za namiru financijskih instrumenata, te odredbe Zakona.

Godišnji financijski izvještaji i godišnje izvješće

Članak 12.

(1) Operater sustava poravnanja je dužan izraditi godišnje financijske izvještaje i godišnje izvješće u skladu s odredbama zakona kojim se uređuje osnivanje i ustroj trgovačkih društava, računovodstvo poduzetnika i primjena standarda financijskog izvještavanja te ih dostaviti Hanfi zajedno s revizorskim izvješćem u roku od 15 dana od dana zaprimanja revizorskog izvješća, a najkasnije u roku od četiri mjeseca od zadnjeg dana poslovne godine.

(3) Hanfa može od revizora koji je obavio reviziju godišnjih financijskih izvještaja operatera sustava poravnanja zatražiti dodatna obrazloženja u svezi s obavljenom revizijom i revizorskim izvješćem.

(4) Ako godišnji financijski izvještaji i godišnje izvješće iz stavka 2. ovoga članka nisu izrađeni sukladno odredbama zakona kojim se uređuje osnivanje i ustroj trgovačkih društava, računovodstvo poduzetnika i primjena standarda financijskog izvještavanja te pravilima struke, Hanfa može odbiti revizorsko izvješće i zahtijevati obavljanje revizije od strane drugog revizora na trošak operatera sustava poravnanja.

(5) Isti revizor može obaviti najviše sedam uzastopnih revizija godišnjih financijskih izvještaja operatera sustava poravnanja.

(6) Na sadržaj i strukturu godišnjih financijskih izvještaja operatera sustava poravnanja te način njihova dostavljanja Hanfi, kao i opseg i sadržaj revizije odnosno revizijskih postupaka i revizijskog izvješća o obavljenoj reviziji operatera sustava poravnanja na odgovarajući način primjenjuju se odredbe članka 581. Zakona u odnosu na financijsko izvještavanje središnjeg depozitorija.

(7) Ako je operater sustava poravnanja nije subjekt čije je osnovno poslovanje već uređeno zakonima iz nadležnosti Hanfe, na godišnje financijske izvještaje i godišnje izvješće takvog operatera sustava poravnanja primjenjuju se propisi i podzakonski akti koji uređuju osnivanje i poslovanja takvih subjekata.

II. Minimalni standardi upravljanja rizicima

Sustav upravljanja rizicima

Članak 13.

(1) Operater sustava poravnanja je dužan uspostaviti i primjenjivati sveobuhvatan i učinkovit sustav upravljanja rizicima koji je razmjernan vrsti, opsegu i složenosti njegova poslovanja odnosno uslugama koje obavlja u skladu s ugovorom koji zaključuje s članovima sustava poravnanja, a mora uključivati najmanje:

1. strategije, politike, postupke i mjere upravljanja rizicima
2. tehnike mjerenja rizika i
3. podjelu odgovornosti u svezi s upravljanjem rizicima.

(2) Operater sustava poravnanja je dužan propisati, primjenjivati, dokumentirati i redovito ažurirati odgovarajuće, učinkovite i sveobuhvatne strategije, politike i postupke upravljanja rizicima u svrhu utvrđivanja rizika povezanih s poslovanjem, uključujući otkrivanje rizika neusklađenosti s relevantnim propisima, poslovnim procesima i sustavima kojima upravlja, doprinose tih pojedinih rizika cjelokupnom profilu rizičnosti operatera sustava poravnanja i utvrđivati prihvatljiv stupnja rizika te uspostaviti primjerene mjere i postupke u cilju smanjivanja takvih rizika.

(3) Operater sustava poravnanja je dužan nadzirati, ocjenjivati, preispitivati i ažurirati primjerenost, sveobuhvatnost i učinkovitost donesenih strategija, politika, postupaka upravljanja rizicima i tehnika mjerenja rizika, te primjerenost i učinkovitost predviđenih mjera u svrhu otklanjanja mogućih nedostataka u strategijama, politikama i postupcima upravljanja rizicima, uključujući i propuste zaposlenika, osoba na koje su izdvojeni poslovni procesi te članova uprave i nadzornog odbora operatera sustava poravnanja.

(4) Uspostavljenu strategiju i politike upravljanja rizicima te ostalu povezanu dokumentaciju operater sustava poravnanja je dužan na zahtjev Hanfe dostaviti bez odgode.

(5) Uprava operatera sustava poravnanja sudjeluje u procesu upravljanja rizicima i odgovorna je za isti, a svi zaposlenici operatera sustava poravnanja moraju sudjelovati u provođenju sustava upravljanja rizicima.

(6) U skladu s člankom 536. stavkom 4. Zakona, operater sustava poravnanja je u svrhu osiguranja urednog funkcioniranja sustava poravnanja dužan raspolagati dovoljnim vlastitim financijskim sredstvima, uzimajući u obzir vrstu i opseg poslovanja, kao i opseg i strukturu rizika koji proizlaze iz njegova poslovanja.

(7) U slučaju ozbiljnog ugrožavanja sustava upravljanja rizicima, operater sustava poravnanja je dužan o tome bez odgode obavijestiti Hanfu.

Upravljanje rizicima kod poravnanja transakcija u sustavu kojim upravlja operater sustava poravnanja

Članak 14.

(1) Poravnanje transakcija je postupak pripreme transakcije za namiru, a označava postupak uspoređivanja podataka po sklopljenim pravnim poslovima s nematerijaliziranim vrijednosnim papirima, utvrđivanje rokova podmirenja tih pravnih poslova te izračun obveza za namiru.

(2) Kada operater sustava poravnanja koji nije središnja druga ugovorna strana pruža uslugu iz stavka 1., postupak poravnanja transakcija zaključenih na mjestima trgovanja ili van mjesta trgovanja provodi se na način i pod uvjetima propisanim ovim Pravilnikom te u operativnim pravilima operatera sustava poravnanja.

(3) Ako je tako predviđeno operativnim pravilima operatera sustava poravnanja, te pod uvjetom iz članka 10. stavka 4. ovoga Pravilnika, operater sustava poravnanja može postupak poravnanja provoditi na način da se izvrši poravnanje istovrsnih potraživanja novčanih sredstava po svim transakcijama člana sudionika koje imaju isti predviđeni datum namire (netiranje novčanih sredstava). Operater sustava poravnanja, ovisno o ugovornom odnosu između članova sustava, također može svojim operativnim pravilima predvidjeti različite razine netiranja, uključivo i za vrijednosne papire u transakcijama člana sudionika koje imaju isti predviđeni datum namire, pod uvjetima koji su ugovoreni sa članovima sustava poravnanja, te pod uvjetom iz članka 10. stavka 4. ovoga Pravilnika.

(4) Kada ugovorni odnosi članova u sustavu poravnanja kojim upravlja operater sustava poravnanja koji nije središnja druga ugovorna strana omogućuju netiranje novčanih sredstava i/ili vrijednosnih papira u smislu stavka 3. ovoga članka, operater poravnanja obavezan je osnovati jamstveni fond koji je propisan člancima 15 do 20. ovog Pravilnika. Kod netiranja vrijednosnih papira, operater sustava poravnanja je također dužan osigurati primjenu dodatnih mehanizama, u suradnji sa operaterom sustava namire, a koji bi rizik neuspjelih namira radi nedostatka raspoloživih vrijednosnih papira sveli na najmanju moguću razinu, primjerice kroz postupke prisilne kupnje i sustav zajma vrijednosnih papira.

(5) Operater sustava poravnanja koji upravlja jamstvenim fondom ne snosi nikakvu odgovornost za namiru obveza članova sustava poravnanja - sudionicima u sustavu namire proisteklih iz transakcija na mjestima trgovanja ili van mjesta trgovanja, iako poduzima radnje radi izvršavanja njihovih neto novčanih obveza.

(6) Operater sustava poravnanja ne snosi odgovornost za štetu koja se odnosi na registraciju i namiru transakcija nematerijaliziranih vrijednosnih papira nastalih kao rezultat nepotpunih, neistinitih ili netočnih podataka koje su dostavili članovi operatera sustava poravnanja - sudionici u sustavu namire.

Jamstveni fond

Članak 15.

(1) Sredstva jamstvenog fonda iz članka 14. stavka 4. ovoga Pravilnika mogu se koristiti za sljedeće:

- nepodmirene neto novčane obveze članova sustava poravnanja - sudionika u sustavu namire
- za prisilnu kupnju (Buy-In) vrijednosnih papira koji su predmeti transakcija zaključenih na mjestima trgovanja,
- za pokrivanje troškova upravljanja jamstvenim fondom,
- za ostale namjene koje su određene operativnim pravilima operatera poravnanja, ako su članovi sustava poravnanja ugovorno na iste dali suglasnost.

(2) Jamstveni fond se sastoji od sredstava članova sustava poravnanja - sudionika u sustavu namire, koji je osnovan sa svrhom jamčenja obveze namire članova sustava poravnanja - sudionika u sustavu namire vezano uz transakcije zaključene na mjestima trgovanja ili van mjesta trgovanja, kako je propisano operativnim pravilima operatera sustava poravnanja, a koje se odnose na vrijednosne papire izdavatelja nad kojim nije pokrenut prethodni postupak, otvoren stečajni postupak, pokrenut postupak likvidacije ili postoji neki od razloga za prestanak izdavatelja.

(3) Sredstva jamstvenog fonda se ne mogu koristiti u druge svrhe osim onih u stavku 2. ovoga članka niti mogu biti predmetom ovrhe protiv člana sustava poravnanja - sudionika u sustavu namire niti protiv operatera iz stavka 1. ovoga članka.

Nepodmirena neto novčana obveza

Članak 16.

(1) Sredstva jamstvenog fonda koriste se za podmirenje obveza članova sustava poravnanja - sudionika u sustavu namire kada na njihovim računima nema dovoljno sredstava odnosno kada nisu ispunili neto novčanu obvezu.

(2) Ako sredstva jamstvenog fonda koja je uplatio član iz stavka 1. ovoga članka nisu dovoljna za ispunjenje neto novčane obveze člana za namiru, dodatni iznosi uzimaju se iz sredstava jamstvenog fonda svih ostalih članova. Operater sustava poravnanja svojim operativnim pravilima propisuje način korištenja jamstvenog fonda te kako se navedeni dodatni iznosi raspoređuju po članovima.

(3) Ako sredstva iz jamstvenog fonda koji otpadaju na sve ostale članove iz stavka 2. ovoga članka nisu dovoljna za ispunjenje neto novčane obveze za namiru, operater sustava poravnanja, ako je to predviđeno njegovim operativnim pravilima, te ugovoreno sa članovima, utvrđuje dodatne doprinose članova sustava poravnanja - sudionika u sustavu namire, koji sudjeluju svojim doprinosima u jamstvenom fondu, kako bi se pokrile neto novčane obveze člana iz stavka 1. ovoga članka. Operater sustava poravnanja svojim operativnim pravilima određuje maksimalni iznos takvih dodatnih doprinosa.

(4) Po isplati sredstava iz jamstvenog fonda radi ispunjenja novčane obveze člana iz stavka 1. ovoga članka, nastaje obveza za tog člana na povrat novčanih sredstava u istom iznosu zajedno sa zateznim kamatama računajući od idućeg dana nakon predviđenog datuma namire u jamstveni fond te obveza uplate primjenjivih naknada na račun operatera sustava poravnanja, prema cjeniku.

Upravljanje jamstvenim fondom i troškovi upravljanja

Članak 17.

(1) Jamstvenim fondom upravlja operater sustava poravnanja.

(2) Operater sustava poravnanja iz stavka 1. ovoga članka utvrđuje uvjete i postupke prikupljanja sredstava i upravljanja jamstvenim fondom.

(3) Troškovi upravljanja jamstvenim fondom podmiruju članovi sustava poravnanja - sudionici u sustavu namire, proporcionalno njihovim doprinosima u jamstveni fond, izračunatim na početku kalendarske godine, a na bazi podataka iz prethodne godine.

(4) Prihodi jamstvenog fonda pripadaju članovima sustava poravnanja proporcionalno njihovim doprinosima u jamstveni fond izračunatim na početku kalendarske godine, a na bazi podataka iz prethodne godine.

Članak 18.

(1) Jamstveni fond se transformira, raspušta i likvidira odlukom uprave operatera sustava poravnanja.

(2) Nakon likvidacije jamstvenog fonda i nakon isplate njegovih obveza, ostatak preostale imovine, ukoliko je ima, raspodijelit će se članovima sustava poravnanja - sudionicima u sustavu namire, razmjerno njihovim mjesečnim doprinosima i obračunatim prihodima iz ulaganja njegovih resursa, istovremeno oduzimajući troškove održavanja resursa.

Članak 19.

Operater sustava poravnanja iz članka 3. ovoga Pravilnika, uzimajući u obzir ugovorni odnos između članova sustava poravnanja, za jamstveni fond najmanje propisuje:

1. metodologiju izračuna doprinosa jamstvenog fonda;
2. način prikupljanja i vrstu prihvatljivog kolaterala za potrebe ispunjenja obveze uplate doprinosa
3. način utvrđivanja prihvatljivih vrijednosnih papira za koji se obavlja poravnanje
4. prihvatljive instrumente u koje se investira imovina jamstvenog fonda;
5. utvrđivanje svih činjenica i okolnosti koje su prouzrokovale kašnjenje u ispunjavanju obveza članova ili neispunjavanje obveza članova;
6. korištenje novčanih sredstva za podmirivanje obveza člana sustava poravnanja - sudionika u sustavu namire koji nisu ispunili svoje obveze kao kupci u transakcijama s vrijednosnim papirima
7. ako je primjenjivo, korištenje novčanih sredstva za kupnju vrijednosnih papira za pokrivanje obveza člana sustava poravnanja – sudionika u sustavu namire koji nisu ispunili svoje obveze kao prodavatelji u transakcijama s istim vrijednosnim papirima
8. minimalnu veličinu jamstvenog fonda.

III. Minimalni standardi informacijskog sustava

Otpornost i kapacitet informacijskog sustava

Članak 20.

(1) Operater sustava poravnanja je dužan uspostaviti, ispitati i primjenjivati učinkovite sustave, postupke i mehanizme kojima osigurava:

1. otpornost informacijskog sustava
2. dovoljan kapacitet informacijskog sustava za obradu velikog broja naloga i poruka
3. pravilnu obradu podataka i kontrolu koja osigurava čuvanje povjerljivosti, integriteta i raspoloživosti podataka i
4. uredno poravnanje u uvjetima tržišnog stresa.

(2) Operater sustava poravnanja je dužan uspostaviti i primjenjivati učinkovite mehanizme za osiguravanje kontinuiteta funkcioniranja poravnanja u slučaju prekida informacijskog sustava.

(3) Operater sustava poravnanja je dužan obavijestiti Hanfu o svakom incidentu koji ima značajan negativan učinak na sigurnost njegovih mrežnih i informacijskih sustava. Prilikom procjene značajnosti negativnog učinka incidenta uzet će se u obzir broj korisnika pogođenih prekidom obavljanja djelatnosti, trajanje prekida obavljanja djelatnosti, zemljopisna raširenost u smislu područja na koje je prekid utjecao te ostale okolnosti.

Mehanizmi za kontinuitet poslovanja

Članak 21.

(1) Operater sustava poravnanja mora u svakom trenutku moći dokazati da je njegov sustav dovoljno stabilan zahvaljujući učinkovitim mehanizmima za kontinuitet poslovanja kojima se rješavaju incidenti koji uzrokuju prekide u radu.

(2) Mehanizmi za kontinuitet poslovanja osiguravaju da se poravnanje može ponovno uspostaviti u roku od dva sata od incidenta koji je uzrokovao prekid u radu ili blizu tog roka i da najveća količina podataka koja se može iz informacijskog sustava izgubiti nakon incidenta koji uzrokuje prekid u radu, iznosi što bliže nuli.

Plan kontinuiteta poslovanja

Članak 22.

(1) Operater sustava poravnanja donosi, u smislu članka 5. stavka 1. točke 12. ovoga Pravilnika, plan kontinuiteta poslovanja na temelju kojeg se provode učinkoviti mehanizmi za kontinuitet poslovanja iz članka 22. ovoga Pravilnika. Na temelju plana kontinuiteta poslovanja utvrđuju se postupci i mehanizmi za upravljanje incidentima koji uzrokuju prekid u radu.

(2) Tim se planom kontinuiteta poslovanja predviđa sljedeći minimalni sadržaj:

(a) niz mogućih negativnih scenarija koji se odnose na rad sustava poravnanja, uključujući nedostupnost sustava, osoblja, radnog prostora, vanjskih dobavljača ili podatkovnih centara te na gubitak ili preinake ključnih podataka i dokumenata

(b) postupci koje treba slijediti u slučaju događaja koji uzrokuje prekid u radu

(c) najduže vrijeme potrebno za ponovnu uspostavu sustava i količina podataka koja se može izgubiti u informacijskom sustavu

(d) postupci za premještanje informacijskog sustava na sigurnu lokaciju i upravljanje sustavom poravnanja s te lokacije

(e) sigurnosna kopija ključnih poslovnih podataka uključujući ažurirane informacije o kontaktima potrebnima da se osigura komunikacija unutar informacijskog sustava, između operatera sustava poravnanja i njegovih članova te između operatera sustava poravnanja i drugih tržišnih infrastruktura

(f) obuka osoblja o mehanizmima za kontinuitet poslovanja

(g) raspodjela zadaća i uspostava posebne skupine za sigurnosne operacije koja može reagirati odmah nakon incidenta koji uzrokuje prekid u radu

(h) kontinuirani program ispitivanja, vrednovanja i preispitivanja mehanizama koji uključuju postupke za izmjenu mehanizama uzimajući u obzir rezultate tog programa.

(3) Operater sustava poravnanja osigurava da se provodi i periodički preispituje procjena učinka kojom se utvrđuju rizici i posljedice prekida u radu. U tu svrhu sve odluke operatera sustava poravnanja o tome da se u planu kontinuiteta poslovanja ne uzme u obzir utvrđeni rizik nedostupnosti sustava poravnanja primjereno se dokumentiraju i izričito ih odobrava uprava.

(4) Operater sustava poravnanja osigurava da njegovo više rukovodstvo:

(a) utvrdi jasne ciljeve i strategije u pogledu kontinuiteta poslovanja

(b) dodijeli odgovarajuće ljudske resurse te tehnološka i financijska sredstva za ostvarivanje ciljeva i strategija iz točke (a) ovoga stavka

(c) odobri plan kontinuiteta poslovanja i sve njegove izmjene potrebne zbog organizacijskih, tehnoloških i pravnih promjena

(d) obavijesti se barem jednom godišnje o ishodu procjene učinka i svih njezinih revizija i o svim nalazima koji se odnose na primjerenost plana kontinuiteta poslovanja

(e) uspostavi funkciju za kontinuitet poslovanja unutar organizacije, s tim da nositelj ove funkcije može unutar organizacije obavljati i druge poslove, te se sama funkcija može osnovati i unutar postojeće organizacijske jedinice, uz uvjet da se upravlja potencijalnim sukobima interesa koji mogu proizaći iz takve organizacijske strukture.

(5) Planom kontinuiteta poslovanja utvrđuju se postupci za rješavanje svih prekida izdvojenih ključnih poslovnih procesa, uključujući i situacije u kojima ti ključni poslovni procesi više nisu dostupni.

Periodično preispitivanje mehanizama za kontinuitet poslovanja

Članak 23.

(1) Operater sustava poravnanja periodično, a najmanje jednom godišnje, ispituje mehanizme za kontinuitet poslovanja u smislu sposobnosti informacijskog sustava da se oporavi od incidenta koji uzrokuje prekid u radu i ponovno uspostavi poravnanje kako je utvrđeno u članku 22. stavku 2. ovoga Pravilnika.

(2) Operater sustava poravnanja osigurava, ako se to smatra potrebnim i uzimajući u obzir rezultate periodičnog preispitivanja iz stavka 1. ovoga članka, da preispitivanje njegovog plana kontinuiteta poslovanja i mehanizama za kontinuitet poslovanja provodi nezavisni procjenitelj ili odjel unutar samog operatera sustava poravnanja koji nije odgovoran za proces koji se preispituje. Rezultati aktivnosti ispitivanja dokumentiraju se u pisanom obliku, pohranjuju i dostavljaju višem rukovodstvu operatera sustava poravnanja kao i poslovnim jedinicama uključenima u plan kontinuiteta poslovanja.

(3) Operater sustava poravnanja osigurava da se ispitivanjem kontinuiteta poslovanja ne ometa njegova uobičajena aktivnost.

IV. PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 24.

Ovaj Pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objave u »Narodnim novinama«.

KLASA: 011-02/21-01/01
URBROJ: 326-01-70-72-21-1
Zagreb, 21. siječnja 2021.

PREDSJEDNIK UPRAVNOG VIJEĆA
dr. sc. Ante Žigman